

UBND TỈNH THÁI NGUYÊN
SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

ĐỀ CHÍNH THỨC

(Đề thi gồm có 01 trang)

KỶ THI TUYỂN SINH LỚP 10 NĂM HỌC 2021 – 2022
MÔN: NGỮ VĂN

(Dành cho thí sinh thi vào chuyên Văn)

Thời gian làm bài: 180 phút, không kể thời gian giao đề

Câu 1. Nghị luận xã hội (4,0 điểm)

Khi mọi thứ đang chống lại bạn, hãy nhớ rằng, máy bay cất cánh bằng cách bay ngược chiều gió chứ không phải xuôi chiều gió. (Henry Ford)

(Tuổi trẻ đáng giá bao nhiêu?, Rosie Nguyễn, NXB Nhã Nam, 2017, tr.67)

Trình bày suy nghĩ của em về ý kiến trên.

Câu 2. Nghị luận văn học (6,0 điểm)

Bàn về tác phẩm *Lặng lẽ Sa Pa* của Nguyễn Thành Long, nhà phê bình văn học Ngô Văn Giá cho rằng:

Có thể nói, bao trùm lên toàn bộ câu chuyện là một không khí lặng lẽ mơ màng sâu lắng. Lặng lẽ trong khung cảnh. Lặng lẽ trong suy nghĩ. Lặng lẽ trong sự đổi thay của tâm hồn nhân vật. Lặng lẽ trong cái bắt tay tiễn biệt. Lặng lẽ trong ánh nhìn... Tất cả đều lặng lẽ.

(Dẫn theo Chân dung văn học, nhiều tác giả, tập một, NXB Giáo dục, 2008, tr.183)

Từ nhận định trên, hãy viết về một điều lặng lẽ trong tác phẩm vẫn còn xôn xao trong lòng em.

-----HẾT-----

Đáp án đề thi Văn vào lớp 10 trường Chuyên tỉnh Thái Nguyên năm 2021

Câu 1:

Cách giải:

1. Mở bài

Giới thiệu về vấn đề nghị luận và trích dẫn ý kiến: “Khi mọi thứ đang chống lại bạn, hãy nhớ rằng, máy bay cất cánh bằng cách bay ngược chiều gió chứ không phải xuôi chiều gió”.

2. Thân bài

*** Giải thích:** Nghịch cảnh giúp con người trưởng thành

=> Giống như máy bay cất cánh bằng cách bay ngược chiều gió, con người ta lớn lên và trưởng thành qua nghịch cảnh và khó khăn. Thông qua những khó khăn, trắc trở, con người sẽ học hỏi thêm được nhiều kiến thức, tích lũy thêm nhiều những kinh nghiệm mới.

*** Biểu hiện:**

- Sau mỗi lần gặp phải khó khăn, mỗi chúng ta đều cố gắng tìm cách vượt qua, từ đó tích lũy thêm kiến thức và trải nghiệm cho bản thân.

- Thông qua những trải nghiệm đó, mỗi người học hỏi được nhiều điều hay hơn, bản thân cũng dần trưởng thành hơn.

- Dẫn chứng, chứng minh hành động cụ thể:

+ Khi đất nước rơi vào hoàn cảnh khó khăn (đói nghèo, chiến tranh,...), Bác Hồ quyết tâm ra đi tìm đường cứu nước, học thêm nhiều ngoại ngữ, tiếp xúc với nhân dân ở các tầng lớp, đất nước khác nhau, không ngừng nâng cao hiểu biết và trải nghiệm cho bản thân, lấy đó làm cơ sở quay về lãnh đạo quân và dân ta đánh giặc, xây dựng đất nước phát triển.

+ Trong tình trạng dịch bệnh diễn biến cam go, toàn thể nhân dân đã cùng đồng lòng chống dịch. Những tấm gương về lòng yêu thương san sẻ, hình ảnh về những chiến binh áo trắng ngày đêm chăm sóc cho bệnh nhân, từ người già đến trẻ nhỏ, tùy theo sức của mình mà gom góp, giúp đỡ cộng đồng đã cho thấy tinh thần chiến đấu anh dũng và tình cảm yêu thương đùm bọc, truyền thống “Lá lành đùm lá rách” từ bao đời nay của nhân dân Việt Nam ta. Với những nỗ lực và tinh thần đoàn kết đồng lòng như thế, nhân dân ta ắt sẽ thắng đại dịch, xây dựng đời sống phồn thịnh ấm no.

+ Cá nhân em cũng trưởng thành qua mỗi khó khăn gặp phải, ví dụ sau mỗi kỳ thi khó, em chăm chỉ học tập và trau dồi kiến thức mở rộng vốn hiểu biết và năng lực của bản thân.

*** Ý nghĩa:**

- Bác Hồ đã chèo lái con thuyền Cách mạng đến bến bờ thành công...

- Nước Việt Nam cơ bản kiểm soát được đại dịch COVID, chữa khỏi cho nhiều bệnh nhân,... - Giúp con người sống mạnh mẽ, kiên cường, kiên trì theo đuổi giấc mơ

- Không ngại khó khăn gian khổ, nỗ lực hết sức mình

- Sau khó khăn chông gai, cố gắng không ngừng sẽ đạt được thành tựu xứng đáng

* **Phản đề:** Những người luôn lo sợ trắc trở, ngại khó ngại khổ mà không cố gắng hết sức mình, sống thiếu nghị lực, niềm tin, mất phương hướng,...

* **Liên hệ, rút ra bài học:** Không ngừng học hỏi và trau dồi tri thức, trải nghiệm; luôn sẵn sàng đương đầu với thử thách, kiên trì theo đuổi ước mơ,...

3. Kết bài

- Khẳng định lại vấn đề

- Rút ra bài học cho bản thân.

Câu 2:

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu khái quát về tác giả Nguyễn Thành Long và tác phẩm "Lặng lẽ Sa Pa".

- Khái quát sơ lược về nội dung bàn luận của nhà phê bình văn học Ngô Văn Giá: Triết lý sống lặng lẽ thông qua nhân vật anh thanh niên

- Giới thiệu về một điều lặng lẽ trong tác phẩm còn xôn xao trong lòng em: Sự cống hiến thể hiện qua lý tưởng và trách nhiệm một cách âm thầm và lặng lẽ của nhân vật anh thanh niên.

2. Thân bài

a. Giải thích

- Lặng lẽ: Là lối sống âm thầm, không khoa trương

- Xôn xao: Là những suy ngẫm còn đọng lại trong lòng người đọc.

=> Anh thanh niên trong tác phẩm có một cuộc sống lặng lẽ trên đỉnh Yên Sơn. Thế nhưng lý tưởng, trách nhiệm của anh lại để lại trong lòng người đọc nhiều suy ngẫm.

b. Chứng minh:*** Anh thanh niên trong truyện ngắn “Lặng lẽ Sapa” có một cuộc sống lặng lẽ:**

- + Sống trên đỉnh núi cao cùng công việc đòi hỏi sự kiên trì, nhẫn nại "đo gió, đo mưa, đo nắng, tính mây và đo chấn động mặt đất"
- + Vượt lên thời tiết khắc nghiệt, giá rét, dù mưa tuyết giá lạnh vẫn "trở dậy ra ngoài trời làm công việc đã quy định".
- + Vượt qua sự cô đơn bằng lòng yêu nghề và say mê công việc, gắn bó công việc với sinh mệnh của bản thân: "[...] khi ta làm việc, ta với công việc là đôi"
- + Tâm niệm những việc làm của bản thân sẽ đóng góp cho công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

*** Sự cống hiến âm thầm của anh thanh niên để lại nhiều suy ngẫm trong lòng người đọc***** Sự say mê và có trách nhiệm cao trong công việc**

- + Anh làm việc một mình trên đỉnh núi cao, chấp nhận cuộc sống cô đơn, xa cách với cộng đồng.
- + Mỗi ngày đều phải báo cáo số liệu cụ thể vào 4 mốc thời gian là 4 giờ sáng, 11 giờ trưa, 7 giờ tối và 1 giờ sáng.

- Anh làm việc trong điều kiện thời tiết khắc nghiệt:

- Có mưa tuyết, trời tối đen, "gió tuyết và lặng im ở bên ngoài như chỉ chực đợi mình ra là ào ào xô tới"
- “gió thì giống những nhát chổi lớn muốn quét đi tất cả, ném vứt lung tung... Những lúc im lặng lạnh cánh mà lại hùng hực như cháy. Xong việc, trở vào, không thể nào ngủ được".

-> Nghệ thuật so sánh, liệt kê, nhân hóa được dùng hiệu quả, giúp người đọc cảm nhận thật rõ về sự khắc nghiệt của thời tiết Sa Pa.

- Thái độ của anh với công việc:

- Vui vẻ, hồ hởi chia sẻ về công việc của mình rất chi tiết, tỉ mỉ, đầy hào hứng.
- Dù ở bất cứ hoàn cảnh nào vẫn luôn chăm chỉ, cần mẫn, đều đặn hoàn thành tốt nhiệm vụ của mình. => Anh thanh niên là một người yêu công việc, say mê lao động; có tinh

thần trách nhiệm cao, có lí tưởng sống đẹp và tinh thần vượt khó, sẵn sàng chấp nhận thử thách.

*** Anh thanh niên có lẽ sống, lý tưởng sống cao cả đáng trân trọng**

- Sống giữa những năm tháng chống Mĩ, anh luôn khát khao được cầm súng ra mặt trận, anh đã cùng bố viết đơn xin ra lính...
- Ý thức được ý nghĩa thiêng liêng của công việc, anh sẵn sàng vượt bao thử thách, gian khổ, đặc biệt là nỗi cô đơn để hoàn thành nhiệm vụ.
- Cũng vì ý thức trách nhiệm ấy mà anh không những không cảm thấy chán, không cảm thấy sợ mà còn đặc biệt yêu nghề, say mê với công việc của mình: "Khi ta làm việc, ta với công việc là đôi..." c. Suy ngẫm, liên hệ

Nhân vật anh thanh niên trong truyện ngắn của Nguyễn Thành Long đã để lại trong lòng người đọc những tình cảm thật tốt đẹp. Hình ảnh của anh đã và đang động viên thế hệ trẻ hôm nay tiếp tục noi gương để đi theo bước chân dũng cảm, cao đẹp của cha anh ngày trước.

- Thế hệ trẻ cần trau dồi, học tập tốt để cống hiến sức mình cho quê hương, đất nước. Cuộc sống lao động giản dị nhưng cao đẹp ấy sẽ góp phần tạo nên vẻ đẹp tâm hồn trong mỗi con người.
- Phê phán những người sống không có trách nhiệm, ích kỉ, chỉ vì lợi ích của bản thân.

3. Kết bài:

Khái quát lại vấn đề nghị luận, giá trị nội dung, giá trị nghệ thuật của đoạn trích.